

За да Остане ПРИРОДА [®]

Вх. № 2008 - 006 - 01 - 6 / 04.06.2020 г.

До

Комисия по околната среда и води, 44-то Народно събрание

Комисия по регионална политика, благоустройство и местно самоуправление, 44-то Народно събрание

Дирекция „Природен капитал“, Генерална дирекция „Околна среда“, Европейска комисия

Относно: становище на НПО коалиция „Да остане природа в България“ във връзка с писмо на Европейската комисия до Министерство на околната среда и водите Ares(2020)2534146 - 13/05/2020 и Законопроект 002-01-12/05.03.2020 за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие

Уважаеми дами и господа,

На 13 май 2020 година Европейската комисия (ЕК) изпрати официално писмо до Министерство на околната среда и водите¹. В писмото се констатира, че всички мащабни проекти², съфинансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014—2020 г. нарушават едновременно чл. 4.4 и чл. 6.3 на Директивата за природните местообитания. По конкретно ЕК е установило, че извършените оценки за съвместимост на тези проекти не взимат предвид целите на зоните от НАТУРА 2000, с което се нарушава чл. 6.3 на директивата, а липсата на такива цели е резултат от необявяването или неадекватното обявяване на защитените зони. Самото писмо дава обобщено описание на задължителните изисквания към определяне на природозащитните цели на всяка зона от НАТУРА 2000. Писмото също така призовава Българските власти да гарантират пълното спазване на Европейските директиви. Писмото на ЕК обосновава този призив със започналата наказателна процедура³ заради липсата на обявяване на подробни и специфични природозащитни цели и мерки за всяка зона от НАТУРА 2000.

През март 2020 г. в Народното събрание е внесен законопроект за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие (ЗИД на ЗБР) и предстои приемането

¹Виж Приложение 1. Писмо на ЕК Ares(2020)2534146 - 13/05/2020

²Такива например са всички финансирани проекти за магистрала, включително и лот 3.1 и 3.3 на автомагистрала Струма.

³Наказателна процедура на ЕК 2018/2352

му на първо четене⁴. В свое становище⁵, вносителят на законопроекта, Министерство на околната среда и водите (чрез Министерски Съвет), мотивира внасянето му с приемането на нов подход за управление на НАТУРА 2000, който адресира голяма част от констатациите на ЕК по наказателната процедура за липса на обявяване на природозащитни цели и мерки.

Това твърдение на вносителя е невярно. Това става видно от сравнението на забележките и констатациите на ЕК в писмото от 13 май с разпоредбите на изготвения от МОСВ законопроект и по конкретно на относимите по темата параграфи: §3, §4, §5, §17, §18, §19, §20:

1. Чл. 12, ал. 2 на сега действащия Закон за биологичното разнообразие дава всички необходими правни норми за определяне на детайлни и специфични цели на всяка защитена зона и на най-важните превантивни мерки (режими) с акта за обявяване на защитената зона – нейната заповед. Единствено липсата на управленческа воля от страна на ръководството на МОСВ води до неспазване на чл. 4.4. на Директива 92/43. В заповедите на всички обявени досега защитени зони съгласно и по реда на чл. 12 на ЗБР липсват специфични и детайлни цели на защитените зони, съгласно изискванията на Директива 92/43 резюмирани в писмото на ЕК от 13 май. Този порок е явен и при всички последни заповеди предоставени за обществено обсъждане през 2020 година. Формулираните природозащитни цели са общи, преповтарящи общите цели на мрежата НАТУРА 2000, без да отразяват подробно специфичните характеристики и роля на съответната защитена зона за всяко едно местообитание и вид предмет на опазване в съответната защитена зона.
2. Параграфи §2, §3, §4, §5, §17, §18, §19, §20 на ЗИД на ЗБР приемат норми, които водят не само до управленческо – но и до законодателно несъответствие с чл. 4.4. на Директива 92/43 – тоест създават липса на транспозиция. Такава промяна ще доведе до нарушение на Директива 92/43 във всички оценки за съвместимост, а това най-малко ще направи невъзможно получаването на европейски средства, включително и за всички големи инфраструктурни проекти. Тези несъответствия се свеждат до:
 - §5 на ЗИД на ЗБР, заедно с параграфи §2, §3, §19, утвърждават вече прилаганата практика от МОСВ заповедите на зоните да имат само общи неспецифични цели, а специфичните цели да се утвърждават впоследствие и по-късно с така наречените „териториални планове за управление“. Тези планове не са стабилни актове и се преразглеждат на всеки 6 години – което прави „специфичните цели“ също така нестабилни във времето. Това е грубо

⁴Законопроект 002-01-12/05.03.2020 <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/157366/>

⁵https://www.parliament.bg/pub/cW/20200527052601%D0%BC%D0%BE%D1%81%D0%B2_r.pdf

За Да Остане ПРИРОДА ^п

погазване на изискванията на чл. 4.4. и чл. 6.3 на Директива 92/43 – писмото на ЕК от 13 май ясно посочва, че определянето на специфични цели е имало за краен срок 2014 година, че то е стабилна и трайна характеристика на акта за обявяване на зоните от НАТУРА 2000 и че България вече е в нарушение на тези норми. Иначе казано ЗИД на ЗБР акумулира законово регламентирани нарушения на Директива 92/43.

- §17 на ЗИД на ЗБР предвижда Министърът на околната среда и водите да определя целите на Натура 2000 в защитените зони в така наречения „Документ за целите”. Предложеният проект на ЗИД на ЗБР не посочва от какъв характер ще е този документ съгласно закона за нормативните актове и закона за администрацията, но е ясно, че той ще се прилага правно чрез планове за управление. Този документ влиза в същото противоречие с чл. 4.4 на Директива 92/43 и отлага приемането на цели на зоните. Изцяло не е ясна връзката с чл. 12, ал. 2, т. 3 на сега действащия ЗБР, който не се променя (посочва, че заповедите на зоните включват предмет и цели), както и с исканата промяна в §5 на ЗИД на ЗБР постановяваща одобряване на „специфични цели” в териториалните планове. Иначе казано, тези разпоредби създават, освен допълнително забавяне на процеса за определяне на специфични цели, и правна несигурност относно стабилността и характеристиките на определените цели на зоните.
- Предложеният „нов подход за управление“ основан на правно необвързващ Документ за целите, който ще се прилага чрез териториални планове за управление, които ще определят и превантивните мерки по чл.6.2 от Директивата, които от своя страна ще съществуват само „при невъзможност от прилагането на други мерки за постигане на поставените цели“ означава само едно – отлагане прилагането на задълженията на Р България по чл. 4.4 и чл. 6.2 от 2007 година за зоните за птиците и 2009 година за зоните за хабитатите най-рано за 2025г. Това не само няма да затвори съществуващите наказателни процедури срещу Р България, но и ще отвори нови, поставяйки под риск всяка инвестиция в България.
- Параграфи §18, §20 на ЗИД на ЗБР създават консултативни органи към МОСВ, които напълно изключват най-добрата научната информация, като основа за определяне на природозащитните цели и мерки на зоните от НАТУРА 2000.
- §18 създава национален консултативен орган по НАТУРА 2000 с компетенции в сферата на стратегическото планиране на управлението на НАТУРА 2000 в съответствие с целите на мрежата, в който организациите с научна компетентност (научни институти, университети, НПО вносители и респонденти на зони) нямат роля при формиране на компетентни становища въз основа на научната информация. Решенията са поставени в зависимост от организации с частен икономически интерес, а Директива 92/43 е изрична, че

За Да Остане ПРИРОДА ®

всички въпроси относно постигане на целите на директивата се основават единствено на най-добрата налична научна информация. В допълнение този съвет няма никакви конкретизирани функции спрямо определяне на целите на защитените зони. Сега действащият закон и Националният съвет по биологично разнообразие съгласно чл. 116 на ЗБР предлага значително по-адекватна законодателна рамка в тази сфера.

- §20 създава регионални Комитети на заинтересованите страни, в които изцяло са изключени всички научни институции. Положителното становище на тези комитети е задължителен атрибут за одобряване на „териториалните планове” и оттам на природозащитните мерки в тези планове. С това се поставя под въпрос адекватното и всеобхватно планиране на тези мерки в съответствие с най-добрата научна информация и адекватната научна връзка на тези мерки с определените специфични цели на всяка защитена зона.
3. Не на последно място, моля отбележете, че датата на горепосоченото писмо от Европейската комисия е 13 май 2020, близо 2 месеца след като законопроектът е внесен в Народното събрание. Това противоречи на твърденията на МОСВ, че законопроектът санира проблеми с наказателната процедура.

В заключение: Параграфи §3, §4, §5, §16, §17, §18, §19, §20, §24, §26, §27, §28 и §29 на ЗИД на ЗБР водят до;

- задълбочаващо се нарушаване на чл. 4.4 и свързаните с него разпоредби на Директива 92/43 и до задълбочаващи се проблеми при спазването на Директива 92/43 във връзка със стартиралата наказателна процедура на ЕК 2018/2352.
- Задълбочаващо се нарушение относно прилагането на чл. 4.5 и чл. 6.2 касаещо задължението на страната членка да наложи превантивни мерки за предотвратяване на влошаването на състоянието на естествените местообитания на видовете, както и обезпокояване на видовете в защитените зони, Това задължение съществува от 2009 година за Република България и предложеният „нов подход“ го отлага за 2024 година, което ще доведе риск от нови наказателни процедури.
- Удължава за след 2024г. състоянието на правната несигурност на всички решенията на компетентните органи по чл. 31 от ЗБР, прилагащ чл. 6.3 от Директивата за хабитатите, и по този начин поставя под въпрос всички инвестиции в България, особено тези, извършвани със средства на ЕС, както е посочено в приложеното писмо.

Противното – решаването на проблемите, поставени в наказателна процедура на ЕК 2018/2352, изисква единствено адекватна управленческа воля и не изисква законодателни промени.

ЗаДаОстанеПРИРОДА®

На основата на всичко посочено, предлагаме параграфи §3, §4, §5, § 16, §17, §18, §19, §20, §24, §26, §27, §28 и §29 на ЗИД на ЗБР изцяло да отпаднат при окончателното гласуване на ЗИД на ЗБР.

Дата 4 Юни 2020

От името на членовете на коалицията :

С уважение,

Андрей Ковачев (член на УС на СДП
БАЛКАНИ, лице с индивидуална
представителна власт)

В Коалицията „Задаостанеприрода в България“ членуват Асоциация на парковете в България, Българската асоциация за алтернативен туризъм, Българското дружество за защита на птиците, Българското дружество по фитоценология – 2001, Българска федерация по катерене и алпинизъм, Българска федерация по пелеология, Българската фондация „Биоразнообразие“, Екологично сдружение „За земята“, Информационния и учебен център по екология, Народно читалище „Бъдеще Сега“, Сдружение „Агролинк“, Сдружение „Байкария“, Сдружение „Белият бряг“, Сдружение за дива природа – БАЛКАНИ, Сдружение „Природна заем“, СНЦ „Зелени Балкани“, Сдружение „Природен фонд“, клуб UNESCO към Студентски съвет на СУ „Св. Кл. Охридски“, Софийско гражданско сдружение „Щастливаца“, гражданска група „Даспасим Иракли“, „Граждани на Рила“ и WWF Дунавско-Карпатска програма България. Коалицията е подкрепена от оощнад 50 организации, групи и инициативи.